

XVI.
Benedek pápánk katekézisei
a szerdai Általános kihallgatás alkalmával
2013. jan. 30.

HISZEK EGY ISTENBEN: MINDENHATÓ ATYÁBAN

Kedves Testvéreim!

Az elmúlt szerdai katekézisben a Krédó első szavainál álltunk meg: „Hiszek egy Istenben”. De a Krédó pontosabbá teszi ezt az állítást azzal, hogy hozzáteszi: Isten a mindenható Atya, mennynek és földnek Teremtője. Most veletek együtt ennek az Istenről adott meghatározásnak első részéről szeretnék elgondolkodni, tudniillik arról, hogy Atya az Isten.

Az atyasággal kapcsolatos nehézségek

183. Nem mindig könnyű ma az atyaságról beszélni. Főleg a nyugati világban a szétesett családok, a munkával kapcsolatos egyre kimerítőbb feladatok, a család anyagi szükségleteiről való gondoskodás, a média szétszóró hatása – mindez a mindennapokban csak néhány azon tényező közül, amelyek akadályozni tudják az apa és a gyermekek közötti derűs és építő kapcsolatot. Olykor nehezzé válik a kommunikáció, csökken a bizalom és megnehezül az apával való kapcsolat. Ezzel együtt nehezzé válik Istent atyának képzelni, mert nincsenek megfelelő mintaképek. Aki tapasztalatból túlságosan teintélyes és hajthatatlan, vagy közömbös és érzéketlen, vagy egyenesen távollévő apát ismert meg, annak nem könnyű derűsen gondolni Istenre mint atyára és bizalommal ráhagyatkozni.

Isten atyasága a kinyilatkoztatásban

184. De a bibliai kinyilatkoztatás segít felülemelkedni e nehézségeken, mert olyan Istenről beszél, aki megmutatja, mit jelent az igazi atyaság; s főként az evangélium segít, amely megmutatja Istennek ezt az atyai arcát, aki annyira szeret, hogy saját Fiát adja oda az emberiség üdvösségéért. Az atyaságra való hivatkozás tehát segít megérteni valamit Isten szeretetéből, aki azért változatlanul nagyobb, hűségesebb, tökéletesebb bárki emberi apánál. „Ki az közületek – mondja Jézus, hogy megmutassa tanítványainak az Atya arcát –, aki a fiának, ha az kenyeret kér, követ nyújtana? Vagy ha halat kér, skorpiót nyújtana neki? Ha tehát ti, pedig rosszak vagytok, tudtok jókat adni a fiaitoknak, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok jókat azoknak, akik kérik tőle.” (Mt 7,9–11; v.ö. Lk 11,11–13.) Atyánk az Isten, mert megáldott és kiválasztott minket a világ teremtése előtt (v.ö. Ef 1,3–6), Jézusban valóságosan gyermekeivé tett (v.ö. 1Ján 3,1). És Isten Atyaként szeretettel kíséri életünket azáltal, hogy nekünk ajándékozta a Szavát, tanítását, kegyelmét, Szentlelkét.

Jézus beszél az Atyáról

185. Ahogyan Jézus kinyilatkoztatta, Isten olyan Atya, aki táplálja az ég madarait anélkül, hogy vetni és aratniuk kellene; olyan csodálatos színekbe öltözteti a mezei virágokat, hogy még Salamon sem volt úgy felöltözve minden ékességében (v.ö. Mt 6,26–32; Lc 12,24–28); mi pedig – teszi hozzá Jézus – sokkal többet érünk a mezei virágoknál és az ég madarainál! És ha az Atya olyan jó, hogy „fölkelti a Napját jókra és rosszakra, és esőt hullat igazakra és bűnösökre egyaránt” (Mt 5,45), akkor mi mindig félelem nélkül és teljes bizalommal hagyatkozhatunk atyai megbocsátására, amikor elvétjük az utat. Isten jóságos Atya, aki visszafogadja és magához öleli a bűnbánó tékozló fiút (v.ö. Lk 15,11 sk.), ingyen megbocsát annak, aki bocsánatát kéri (v.ö. Mt 18,19; Mk 11,24; Jn 16,23), és megkínál az élet kenyerével és az élő vízzel, amelyek örök életet adnak nekünk (v.ö. Jn 6,32.51.58).

A zsolnárok Atya képe

186. Ezért a 27. zsoltár imádkozója ellenségektől körülzártan, rosszakarók és rágalmazók gyűűjében, miközben segítséget kér az Úrtól és hívja őt, nagy hitről tesz tanúságot, amikor mondja: „Apám és anyám magamra hagytak, de az Úr elfogadott engem” (10. vers). Isten olyan Atya, aki soha nem hagyja magára gyermekeit; szerető Atya, aki támogat, segít, befogad, megbocsát, üdvözít, az emberi léptéket végtelenül meghaladó hűséggel, azért, hogy kitarulhassunk az örökkévalóság előtt. „Mert az ő irgalmassága örökkévaló”, ahogy az üdvtörténetet felidéző 136. zsoltár litániázó refrénje minden versében mondja. Isten atyai szeretete soha nem lankad el, nem tudjuk elfárasztani; a végletekig, egészen a Fiú feláldozásáig ajándékozó szeretet. A hit adja nekünk ezt a bizonyosságot, amely biztonságos sziklát jelent életünk építésénél; szembe tudunk nézni bármilyen nehézséggel vagy veszéllyel, válságos helyzetek sötéttségével és a fájdalom idejével, mert megtámaszt a bizalom, hogy Isten nem hagy minket magunkra, mindig közel van hozzánk, hogy üdvözítsen és elvezessen az örök életbe.

Jézus megmutatja az Atyát

187. Jézus Krisztusban mutatkozik meg teljesen a mennyekben lévő Atya jóságos arca. Ha megismerjük Jézust, megismerjük az Atyát is (v.ö. *Jn 8,19; 14,7*), s ha látjuk Jézust, látjuk az Atyát is, mert Ő az Atyában van, és az Atya őbenne (v.ö. *Jn 14,9.11*). Jézus Krisztus „a láthatatlan Isten képmása”, ahogy a kolosszeieknek írt levél himnusza mondja, „az egész teremtés elsősülötte... az elsősülött a halottak közül”, „általa nyertük el a megváltást, bűneink bocsánatát”, és mindenek megbékélését, „mert Ő a kereszten a vérével megbékéltetett mindent, ami a földön van, és mindent, ami a mennyekben van.” (v.ö. *Kol 1,13–20*.) Az Istenbe, az Atyába vetett hit megköveteli a Szentlélek hatására a Fiúban való hitet is, mellyel elismerjük az üdvözítő kereszthen az isteni szeretet végső megnyilvánulását. Atyánk az Isten, aki nekünk ajándékozza a Fiát; Atyánk, aki megbocsátja bűnünket, és elvezet bennünket a föltámadott élet örömére; Atyánk, aki nekünk ajándékozza a Szentlelket, aki gyermekeivé tesz és lehetővé teszi, hogy igazán így szólíthassuk: „Abba, Atya!” (v.ö. *Róm 8,15*). Ezért amikor Jézus imádkozni tanított, a Miatyánkra tanított meg minket (*Mt 6,9–13; v.ö. Lk 11,2–4*).

Isten szerető Atya

188. Isten atyasága tehát végtelen szeretet, hozzánk, mindenben segítségre szoruló gyermekehez lehajló gyengédség. A 103. zsoltár, az isteni irgalmasság nagy éneke mondja: „Amint könyörül az atya a fiakon, úgy könyörül meg az Úr az Őt félőkön. Mert Ő tudja, hogy miből vagyunk, és megemlékezik róla, hogy por vagyunk.” (13–14. vers) De éppen a kicsinységünk, emberi természetünk gyöngesége, a törékenységünk hívja az Úr irgalmasságát, hogy mutassa meg atyai nagyságát és gyöngédségét azáltal, hogy segít, megbocsát és üdvözít bennünket.

Isten atyai szeretete mindenható

189. És Isten azzal válaszol a hívásunkra, hogy elküldi a Fiát, aki meghal és feltámad értünk; részese lesz gyöngeségünknek, és megteszi azt, amit az ember egyedül soha nem tudott volna megtenni: ártatlan bárányként magára veszi a világ bűnét, újra megnyitja az Istennel való közösségre vezető utat, és Isten valóságos gyermekeivé tesz bennünket. És éppen a húsvét misztériumában nyilatkoztatja ki teljes fényességével az Atya arcát. Éppen ott, a dicsőséges kereszten mutatkozik meg Isten, „a mindenható Atya” nagysága a maga teljességében.

A mindenható Atya és a keresz

190. De föltehetnénk a kérdést: hogyan lehet Krisztus keresztyére nézve egy mindenható Istenre gondolni? Hiszen szerintünk a kereszten a rossz hatalma odáig ér, hogy megöli Isten Fiát! – Mi a saját vágyaink és elképzeléseink szerinti isteni mindenhatóságot szeretnénk látni; olyan „mindenható” Istent, aki megoldja a problémákat; aki közbelép, hogy mi elkerüljük a nehézségeket; aki legyőz minden ellenséges erőt, megváltoztatja az események folyását és megsemmisíti a fájdalmat.

Isten mindenhatósága és a rossz

191. Ezért ma néhány teológus azt mondja, hogy Isten nem lehet mindenható, mert ha az volna, nem volna annyi szenvedés, annyi rossz a világban. Valóban, a rossz és a szenvedések láttán sokunknak kérdésessé, nehezzé válik egy Atya Istenben hinni, és elhinni, hogy mindenható. Mások bálványoknál keresnek menedéket, engedve a kísértésnek, hogy a válaszokat egy feltételezett „mágikus” mindenhatóságnál és képzeletbeli ígéreteiben találják meg.

Az Atya igazi ereje

192. A mindenható Istenbe vetett hit azonban arra készítet, hogy egészen más ösvényeken járjunk: tanuljuk meg megismerni, hogy Isten gondolatai nem a mi gondolataink és az Ő utai mások, mint a mi utaink (v.ö. *Iz 55,8*), s hogy a mindenhatósága is más: nem automatikus, vagy önkényes erőszak, hanem lényegi jellemzője a szerető és atyai szabadság. Valójában Isten azzal, hogy szabad lényeket teremtett, a szabadság megadásával lemondott hatalmának egy részéről és átadta szabadságunknak. Ennyire szereti és tiszteli a szeretet szabad válaszát, amellyel hívására válaszolunk. Isten Atyaként azt várja, hogy gyermekeivé váljunk, és így éljünk az ő Fiában, közösségben, teljes családiasságban Ővele. Mindenhatósága nem erőszakban, nem minden ellentétes erő megsemmisítésében mutatkozik meg, ahogyan mi szeretnénk, hanem egy, csak látszólag gyenge magatartásban: a szeretetben, az irgalmasságban, a megbocsátásban, szabadságunk elfogadásában, és abban a fáradhatatlan hívásban, amellyel a szív megtérésére hív. Isten gyengének látszik, ha arra gondolunk, Jézus imádkozik, és engedi, hogy megöljék. Ez a látszólag gyenge magatartás, a türelem, a szelídség és a szeretet bizonyítja, hogy ez a mindenhatóság igazi formája! Ez az isteni hatalom! És ez a hatalom győzni fog! A Bölcsesség könyvének bölcse ezzel fordul Istenhez: „Könyörülsz mindenben, mert mindenre képes vagy; és megbocsátod az emberek bűneit a bűnbánat miatt. Mert szeretsz mindent, ami van ... Könyörülsz mindenben, mert a tieid, Uram, aki szereted az életet.” (*11, 23-24a.26*).

Isten atyai szeretete győzi le a rosszat

193. Csak az képes elviselni a rosszat és együttérző lenni, aki valóban hatalmas; csak az tudja érvényesíteni maradéktalanul a szeretet erejét, aki valóban hatalmas. És Isten, akihez minden létező tartozik, mert mindent Ő teremtett, teljes és mindenre kiterjedő szeretete hatalmát azzal mutatja meg, hogy türelemmel várja a megtérésünket, mert azt akarja, hogy valóban a gyermekei legyünk. Isten várja a megtérésünket. Isten mindenható szeretete nem ismer határokat, annyira nem, hogy „a tulajdon Fiát sem kímélte, hanem mindannyiunkért odaadta őt” (*Róm 8,32*). A szeretet mindenhatósága nem a világ hatalmának ereje, hanem a teljes odaadásé, és Jézus, Isten Fia azzal nyilatkoztatja ki a világnak az Atya igazi mindenhatóságát, hogy az életét adja értünk, bűnösökért. Íme, ez az igazi, hiteles és tökéletes isteni hatalom: a rosszat nem rosszal, hanem jóval viszonzni, a sértésre megbocsátással, a gyilkos gyűlöletre éltető szeretettel válaszolni. Akkor valóban vereséget szenved a rossz, mert Isten szeretete lemossa; akkor valóban legyőzik a halált, mert átalakul az élet ajándékában. Az Atya Isten feltámasztja a Fiút: a halált, a nagy ellenséget (v.ö. *1Kor 15,26*) térdre kényszerítik és megfosztják a mérgétől (v.ö. *15,54-55*), mi pedig, megszabadulva a bűntől megkezdhetjük teljes istengyermeki életünket.

Az Atyába vetett hit megtérésre hív

194. Így tehát, amikor ezt mondjuk: „Hiszek egy Istenben, Mindenható Atyában”, kifejezzük a hitünket Isten szeretetének hatalmában, amely az ő meghalt és feltámadott Fiában legyőzi a gyűlöletet, a rosszat, a bűnt, és kitar bennünket az örök élet befogadására, a gyermekek életének befogadására, akik mindig „az Atya házában” szeretnének élni. Elmondani: „Hiszek egy Istenben, Mindenható Atyában”, az ő hatalmában, Atyaságában, mindig a hit, a megtérés aktusa, gondolkodásunk, érzületünk, egész életmódunk átalakításának a tette.

Kedves Testvéreim! kérjük az Urat, támogassa a hitünket, segítsen, hogy valóban megtaláljuk a hitet és adjon nekünk erőt a megfeszített és feltámadott Krisztus hirdetésére, és arra, hogy Isten és a felebarát szeretetével tanúskodhassunk róla. Adja Isten, hogy be tudjuk fogadni istengyermekségünk ajándékát, és meg tudjuk élni a Krédó teljes valóságát azzal, hogy bizalommal

ráhagyatkozunk az Atya szeretetére és irgalmas mindenhatóságára, amely az igazi és üdvözítő mindenhatóság.